

Posudek disertační práce
MgA. Kateřiny Strach Tiché
Spiritualita v uměleckém tvůrčím procesu
/osobní zkušenost umělce/

Disertační práce Kateřiny Strach Tiché a její pozvolná proměna v nyní předložený text s obrazovou dokumentací měl překvapivý vývoj přesahující jednak standardní čas pro tento typ studia, ale hlavně tu proměnu objektivizujících poznání v subjektivní výpověď. Původní záměr, který si vytýčila, a jak uvádí, bylo sepsání teoretické práce na téma: **spirituální symboly ve výtvarném umění**. Téma, které se rozhodla zpracovat, bylo ovlivněno osobním nastavením studentky ale především studiem v ateliéru prof. Milana Knížáka na AVU v Praze, který se tak stal i dlouholetým školitelem doktorandky. Tuto volbu pak popisuje a vysvětluje v úvodní kapitole a postupně jí zaplňuje danou strukturu, šablonu disertační práce, která tak splňuje všechna formální kritéria.

Původní smělý pokus, od kterého ji její okolí zrazovalo, byl snahou o jakési logické uchopení spirituality postupně specifikované, tříbené a tříděné do podoby přehledné tabulkové. Ta měla celé to duchovní téma "racionálně" poskládat, zpřehlednit a tak i pochopit a snáze se zorientovat v neuchopitelném.

Jako modelový příklad ji měla posloužit česká výtvarná scéna po roce 1990, autoři hlubokých prožitků života a díla, duchovní /ne/jednoty.

Tento racionální pokus vnesl do iracionální mnohvrstevnaté spirituality mírný nesoulad, který by se možná dal nějak vyladit, ale ke Kateřininým pochybnostem se přidaly i jiné okolnosti, které ji přivedly k poznání o snadnosti zpracování tohoto tématu a došlo tak k tabulkovému kolapsu při představě velikosti a spletnosti zhotovování přehledné tabulky tvořené pro poznání nesnadno uchopitelného. A právě před tímto momentem ji možná mnozí varovali...

Důležitý a zlomový okamžik, který pozitivně ovlivnil Kateřinu, byl bezesporu i její osobní život, který vyplnila spiritualitou (údělem) matky. Jiný životní rytmus, jiné vnímání a prožívání času, jiná existenční realita.

Ta ji paradoxně navedla víceméně náhodně k mimořádnému ale ve své podstatě logickému počínu, k účasti na výtvarné soutěži vypsane spolkem sochařů. K soutěži o sochařský portrét Elišky Junkové. Portrét této ojedinělé prvorepublikové ženy - závodnice byl komisí ohodnocen jako nejlepší. Práce na tomto portrétu se stala příležitostí, jak vyplnit čas mezi matkou, dítětem a ženou. Kateřina tak nastartovala proces, který změnil, myslím si, podstatným způsobem život tvůrkyně ale i diametrálně jiným způsobem vnímání tvůrčího procesu, který dokázala skvělým způsobem zaznamenat a popsat. Vítězství v soutěži a samotná realizace portrétu postupně přenastavila přístup k disertační práci, ke které se přece jen vrátila, a která se tak stává osobní zpovědí, záznamem prožitku při tvorbě, při práci v ateliéru až do úmoru. Tento přístup mne zaujal natolik, že jsem souhlasil se sepsáním posudku disertační práce, býti oponentem.

Sám jsem kdysi usiloval o to, aby disertační práce umělce mohla být praktickým výstupem, realizací uměleckého díla oproštěného o podmiňující struktury disertačních prací danou snad vysokoškolským zákonem. Vyvázání se z této unifikující normotvornosti nezbytné pro dosažení doktorandského titulu. Kateřina se tímto jiným přístupem, odklonem od formálních postupů osvobodila a spiritualitu uchopila skrze sebe.

Portréty, které Kateřina vymodelovala, mají překvapivou jemnost, civilnost /přiznaný odkaz na období našich sochařů dvacátých let 20.století je na místě/. Tento přístup pak dále prohlubovala návrhy dalších portrétů. Zvláště mě nadchly práce tvořené pro zhotovení v porcelánu, nebo modelované přímo v sádře či v keramické hlíně s potlačením autorské modelace, která je podřízena vyznění celku a technologii umožňující vícenásobné /sériové / zhotovení.

Jako mimořádné dílo považuji portrét Hany Wichterlové, které se vzdaluje realistickému zobrazení ale ve své "pitoresknosti" dokonale vykresluje čas sochařky prožívaný v jejím ateliéru na dvorku pod Petřínem a možná i jiným zrcadlením doby pozdního věku sochařky.

Pro mne se tento portrét stává jakýmsi autoportrétem autorky, záznamem neukončeného tvůrčího procesu, který by ve své nenápadné proměnlivosti neměl být nikdy ukončen .

Celá ta sochařská série na mne působí daleko víc "spirituálně", než dřívější práce, které vycházejí

z duchovních témat nebo jsou tvořeny pro duchovní prostor, a to už jen proto, že jsou zbaveny této ambice, kterou vytěsnilo odevzdání se tvůrčímu procesu zcela úplně.

Kateřina, jak uvádí ve své disertační práci, postupně reviduje a komentuje své dřívější práce a doplňuje tak informace o svém rozpoložení, o tvůrčí nasazení, o mimořádném zaujetí tvorbou, o tom, co může být spirituálním prožitkem za předpokladu, že budete naladěni na stejnou tóninu. Referuje o tom, jaká je a jak se chce dotýkat umění, co pro ni je v současné době umění, které může být takové jaké právě teď nachází.

Posuzovaná disertační práce odpovídá obecně uznávaným požadavkům k udělení akademického titulu Ph.D. Po úspěšném obhájení práce doporučuji udělit uchazečce titul Ph.D.

Prof.ak.soch. Jan Ambruz
v Šarovech dne 13.3.2023

AKADEMIE VÝTVARNÝCH UMĚNÍ	
v Praze	
Další dne:	22-03-2023
Č.j. AVU:	1522 /POD- 2023
Počet listů dokumentu:	Počet příloh: 2x